

Predlozi zadataka za semestralne radove iz diskretne matematike (III semestar 2005)

Kombinacija 1.

1. Izračunati vrednost $f_2(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_2(x, y) = x \cdot y$ ($f_2(x, 0) = 0$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_1(x, y) = x + y$.

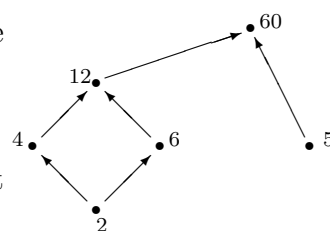
2. Ilustrovati kodiranje formula predikatskog računa na primeru sledeće formule:

$$(\forall x_1) R_1^2(x_1, a_2).$$

3. Na slici je prikazan HASSEov dijagram strukture (A, ρ) , gde je skup $A = \{2, 4, 5, 6, 12, 60\}$.

a) Ispitati da li je uredjen par (A, ρ) mreža.

b) Odrediti najmanji, najveći, minimalni i maksimalni element (elemente) strukture (A, ρ) .

Kombinacija 2.

1. Izračunati vrednost $f_3(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_3(x, y) = x^y$ ($f_3(x, 0) = 1$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_2(x, y) = x \cdot y$.

2. Ilustrovati kodiranje formula predikatskog računa na primeru sledeće formule:

$$(\exists x_2) R_2^1(x_2).$$

3. Neka je $D = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12\}$ nacrtati HASSEov dijagram strukture $(D, |)$, gde je $|$ relacija deljivosti prirodnih brojeva. Ispitati da li je uredjen par $(D, |)$ mreža. Odrediti najmanji, najveći, minimalni i maksimalni element (elemente) strukture $(D, |)$.

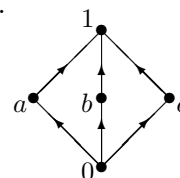
Kombinacija 3.

1. Izračunati vrednost $f_4(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_4(x, y) = x^{x^{\dots^x}}$ gde se vrednost x javlja $y+1$ puta ($f_4(x, 0) = x$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_3(x, y) = x^y$.

2. Transformisati sledeću formulu u preneks normalan oblik:

$$(\forall x)(\forall y) \left((\exists u) Q(x, y, u) \implies (\exists z) (P(x, z) \wedge P(y, z)) \right).$$

3. Na slici je prikazan HASSEov dijagram $\mathcal{S}$ -mreže (A, ρ) , gde je skup $A = \{0, a, b, c, 1\}$. Formirati odgovarajuću $\mathcal{A}$ -mrežu.

Kombinacija 4.

1. Izračunati vrednost $f_5(4, 2)$ aritmetičke funkcije $f_6(x, y) = x \div y = \begin{cases} x-y & : x \geq y, \\ 0 & : x < y; \end{cases}$ ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_5(x) = x \div 1$.
2. Transformisati sledeću formulu u preneks normalan oblik:

$$(\forall x)(\forall y) \left((\exists z)P(x, y, z) \wedge ((\exists v)\neg Q(y, v) \implies (\exists u)\neg Q(x, u)) \right).$$

3. U aditivnoj grupi $\mathbf{Z}_6 = (Z_6, +_6)$ odrediti red svakog elementa i generatore grupe.

Kombinacija 5.

1. Izračunati vrednost $f_{10}(5)$ aritmetičke funkcije $f_{10}(x) = x!$, ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_2(x, y) = x \cdot y$.
2. Odrediti skup sastavaka formule:

$$(\forall y)(\forall x)A(x, y) \implies (\exists x)(\forall y)A(x, y).$$

3. U multiplikativnoj grupi $\mathbf{Z}_{11} = (Z_{11} \setminus \{0\}, \cdot_{11})$ odrediti red svakog elementa i generatore grupe.

Kombinacija 6.

1. Neka je na traci TURINGove mašine kodiran broj 7 sa uzastopnih 8 jedinica i neka je glava za čitanje i pisanje na poziciji prve jedinice sa leve strane. Šta je rezultat programa f :

$$\begin{aligned} f(q_0, 1) &= (q_1, 1, 1), \\ f(q_1, 1) &= (q_1, 1, 1), \\ f(q_1, b) &= (q_2, 1, 1), \\ f(q_2, b) &= (q_+, 1, -1). \end{aligned}$$

2. Odrediti skup sastavaka formule:

$$(\forall y)(\exists x)A(x, y) \implies (\exists x)(\exists y)A(x, y).$$

3. Neka je dat polinom $P(x) = x^4 + x^2 + 1$ nad prstenom $\mathbf{Z}_4$. Dokazati da je posmatrani polinom svodljiv nad datim prstenom i da nema ni jednu nulu u datom prstenu.

Kombinacija 7.

1. Neka je na traci TURINGove mašine broj 17 binarno kodiran i neka je glava za čitanje i pisanje na poziciji jedinice najveće težine. Šta je rezultat programa f :

$$\begin{aligned}f(q_0, 1) &= (q_1, 1, 1), \\f(q_1, 1) &= (q_1, 1, 1), \\f(q_1, 0) &= (q_1, 0, 1), \\f(q_1, b) &= (q_2, 0, 1), \\f(q_2, b) &= (q_+, 0, -1).\end{aligned}$$

2. Odrediti kompoziciju $\alpha\beta$ supstitucija:

$$\alpha = \{x \rightarrow a, y \rightarrow f(x), z \rightarrow y\}, \beta = \{x \rightarrow f(a), y \rightarrow z\}.$$

3. Dokazati da nad poljem $\mathbf{GF}(3)$ polinomi $P(x) = x + 1$ i $Q(x) = 2x^3 + 2x + 1$ imaju iste vrednosti u svakoj tački polja.

Kombinacija 8.

1. Neka je data regularna matrica $A = [a_{ij}] \in \mathbf{R}^{3 \times 3}$ i vektor $b = [b_i] \in \mathbf{R}^{3 \times 1}$. Odrediti maksimalni broj elementarnih operacija koji se koristi prilikom određivanja rešenja sistema $Ax = b$, ukoliko se rešenje traži po formuli $x = A^{-1}b$.

2. Primenom pravila izvođenja modus ponens i generalizacija iz sledećeg skupa formula:

$$\mathcal{S} = \{A(x) \wedge B(x), (A(x) \wedge B(x)) \implies A(x), (A(x) \wedge B(x)) \implies B(x)\}$$

izvesti formule $(\forall x)A(x)$ i $(\forall x)B(x)$.

3. Konstruisati polje $\mathbf{GF}(4)$ sa elementima $0, 1, \alpha, \beta$. Ispitati da li su polinomi $P(x) = x^2 + x + 1$ i $Q(x) = x^2 + x + \alpha$ ireducibilni nad datim poljem.

Kombinacija 9.

1. Predložiti jedan algoritam za sortiranje niza a_1, a_2, a_3, a_4, a_5 realnih brojeva u neopadajući poredak. Za predloženi algoritam proceniti maksimalni broj zamena u nizu.

2. Primenom pravila izvođenja rezolucija iz sledećeg skupa sastavaka:

$$\mathcal{S} = \{A(a), B(x), \neg A(y) \vee \neg B(y)\}$$

izvesti prazan sastavak $\square$.

3. Faktorizirati polinom $P(x) = x^5 - x$ na nesvodljive faktore u polju $\mathbf{GF}(5)$.

Kombinacija 10.

1. Izračunati vrednost $f_2(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_2(x, y) = x \cdot y$ ($f_2(x, 0) = 0$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_1(x, y) = x + y$.

2. Transformisati sledeću formulu u preneks normalan oblik:

$$(\forall x)(\forall y) \left((\exists u) Q(x, y, u) \implies (\exists z) (P(x, z) \wedge P(y, z)) \right).$$

3. Neka je dat skup kodnih reči $\mathcal{C} = (Z_2)^3$. Za zadane tri kodne reči: $A = (1, 0, 0)$, $B = (0, 1, 0)$ i $C = (0, 0, 1)$ odrediti skup kodnih reči $\mathcal{P}$ koji se sastoji od kodnih reči $P \in \mathcal{C}$ takvih da za $d_1 = d(A, P)$, $d_2 = d(B, P)$ i $d_3 = d(C, P)$ važi:

$$d_1 + d_2 > d_3 \quad \text{i} \quad d_2 + d_3 > d_1 \quad \text{i} \quad d_3 + d_1 > d_2.$$

Kombinacija 11.

1. Izračunati vrednost $f_4(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_4(x, y) = x^{x^{\dots^x}}$ gde se vrednost x javlja $y+1$ puta ($f_4(x, 0) = x$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_3(x, y) = x^y$.

2. Odrediti kompoziciju $\alpha\beta$ supstitucija:

$$\alpha = \{x \rightarrow a, y \rightarrow f(x), z \rightarrow y\}, \quad \beta = \{x \rightarrow f(a), y \rightarrow z\}.$$

3. Faktorisati polinom $P(x) = x^5 - x$ na nesvodljive faktore u polju $\mathbf{GF}(5)$.

Kombinacija 12.

1. Izračunati vrednost $f_{10}(5)$ aritmetičke funkcije $f_{10}(x) = x!$, ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_2(x, y) = x \cdot y$.

2. Primenom pravila izvođenja modus ponens i generalizacija iz sledećeg skupa formula:

$$\mathcal{S} = \{A(x) \wedge B(x), (A(x) \wedge B(x)) \implies A(x), (A(x) \wedge B(x)) \implies B(x)\}$$

izvesti formule $(\forall x)A(x)$ i $(\forall x)B(x)$.

3. Neka je dat skup kodnih reči $\mathcal{C} = (Z_2)^3$. Za zadane tri kodne reči: $A = (1, 0, 0)$, $B = (0, 1, 0)$ i $C = (0, 0, 1)$ odrediti skup kodnih reči $\mathcal{P}$ koji se sastoji od kodnih reči $P \in \mathcal{C}$ takvih da za $d_1 = d(A, P)$, $d_2 = d(B, P)$ i $d_3 = d(C, P)$ važi:

$$d_1 + d_2 > d_3 \quad \text{i} \quad d_2 + d_3 > d_1 \quad \text{i} \quad d_3 + d_1 > d_2.$$

Kombinacija 13.

1. Neka je na traci TURINGove mašine kodiran broj 7 sa uzastopnih 8 jedinica i neka je glava za čitanje i pisanje na poziciji prve jedinice sa leve strane. Šta je rezultat programa f :

$$\begin{aligned}f(q_0, 1) &= (q_1, 1, 1), \\f(q_1, 1) &= (q_1, 1, 1), \\f(q_1, b) &= (q_2, 1, 1), \\f(q_2, b) &= (q_+, 1, -1).\end{aligned}$$

2. Primenom pravila izvođenja rezolucija iz sledećeg skupa sastavaka:

$$\mathcal{S} = \{A(a), B(x), \neg A(y) \vee \neg B(y)\}$$

izvesti prazan sastavak $\square$.

3. Dokazati da nad poljem $\mathbf{GF}(3)$ polinomi $P(x) = x + 1$ i $Q(x) = 2x^3 + 2x + 1$ imaju iste vrednosti u svakoj tački polja.

Kombinacija 14.

1. Neka je na traci TURINGove mašine broj 17 binarno kodiran i neka je glava za čitanje i pisanje na poziciji jedinice najveće težine. Šta je rezultat programa f :

$$\begin{aligned}f(q_0, 1) &= (q_1, 1, 1), \\f(q_1, 1) &= (q_1, 1, 1), \\f(q_1, 0) &= (q_1, 0, 1), \\f(q_1, b) &= (q_2, 0, 1), \\f(q_2, b) &= (q_+, 0, -1).\end{aligned}$$

2. Transformisati sledeću formulu u preneks normalan oblik:

$$(\forall x)(\forall y)\left((\exists u)Q(x, y, u) \implies (\exists z)(P(x, z) \wedge P(y, z))\right).$$

3. U aditivnoj grupi $\mathbf{Z}_6 = (Z_6, +_6)$ odrediti red svakog elementa i generatore grupe.

Kombinacija 15.

1. Izračunati vrednost $f_3(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_3(x, y) = x^y$ ($f_3(x, 0) = 1$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_2(x, y) = x \cdot y$.

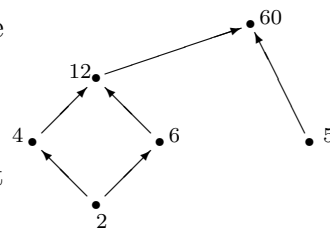
2. Odrediti skup sastavaka formule:

$$(\forall y)(\forall x)A(x, y) \implies (\exists x)(\forall y)A(x, y).$$

3. Na slici je prikazan HASSEov dijagram strukture (A, ρ) , gde je skup $A = \{2, 4, 5, 6, 12, 60\}$.

a) Ispitati da li je uredjen par (A, ρ) mreža.

b) Odrediti najmanji, najveći, minimalni i maksimalni element (elemente) strukture (A, ρ) .

Kombinacija 16.

1. Izračunati vrednost $f_5(4, 2)$ aritmetičke funkcije $f_6(x, y) = x \div y = \begin{cases} x-y & : x \geq y, \\ 0 & : x < y; \end{cases}$ ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_5(x) = x \div 1$.

2. Primenom pravila izvođenja rezolucija iz sledećeg skupa sastavaka:

$$\mathcal{S} = \{\neg A(x, y) \vee A(y, x), \neg A(x, y) \vee \neg A(y, z) \vee A(x, z), A(x, f(x))\}$$

izvesti sastavak $A(x, x)$.

3. Neka je $D = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12\}$ nacrtati HASSEov dijagram strukture $(D, |)$, gde je $|$ relacija deljivosti prirodnih brojeva. Ispitati da li je uredjen par $(D, |)$ mreža. Odrediti najmanji, najveći, minimalni i maksimalni element (elemente) strukture $(D, |)$.

Kombinacija 17.

1. Predložiti jedan algoritam za sortiranje niza a_1, a_2, a_3, a_4, a_5 realnih brojeva u neopadajući poredak. Za predloženi algoritam proceniti maksimalni broj zamena u nizu.

2. Ilustrovati kodiranje formula predikatskog računa na primeru sledeće formule:

$$(\forall x_1) R_1^2(x_1, a_2).$$

3. Neka je dat skup kodnih reči $\mathcal{C} = (\mathbb{Z}_2)^3$. Za zadane tri kodne reči: $A = (1, 0, 0)$, $B = (0, 1, 0)$ i $C = (0, 0, 1)$ odrediti skup kodnih reči $\mathcal{P}$ koji se sastoji od kodnih reči $P \in \mathcal{C}$ takvih da za $d_1 = d(A, P)$, $d_2 = d(B, P)$ i $d_3 = d(C, P)$ važi:

$$d_1 + d_2 > d_3 \quad \text{i} \quad d_2 + d_3 > d_1 \quad \text{i} \quad d_3 + d_1 > d_2.$$

Kombinacija 18.

1. Neka je data regularna matrica $A = [a_{ij}] \in \mathbf{R}^{3 \times 3}$ i vektor $b = [b_i] \in \mathbf{R}^{3 \times 1}$. Odrediti maksimalni broj elementarnih operacija koji se koristi prilikom određivanja rešenja sistema $Ax = b$, ukoliko se rešenje traži po formuli $x = A^{-1}b$.

2. Odrediti skup sastavaka formule:

$$(\forall y)(\exists x)A(x, y) \implies (\exists x)(\exists y)A(x, y).$$

3. Neka je $D = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12\}$ nacrtati HASSEov dijagram strukture $(D, |)$, gde je $|$ relacija deljivosti prirodnih brojeva. Ispitati da li je uredjen par $(D, |)$ mreža. Odrediti najmanji, najveći, minimalni i maksimalni element (elemente) strukture $(D, |)$.

Kombinacija 19.

1. Izračunati vrednost $f_5(4, 2)$ aritmetičke funkcije $f_6(x, y) = x \div y = \begin{cases} x - y & : x \geq y, \\ 0 & : x < y; \end{cases}$ ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_5(x) = x \div 1$.

2. Primenom pravila izvođenja rezolucija iz sledećeg skupa sastavaka:

$$\mathcal{S} = \{A(a), B(x), \neg A(y) \vee \neg B(y)\}$$

izvesti prazan sastavak $\square$.

3. U multiplikativnoj grupi $\mathbf{Z}_{11} = (Z_{11} \setminus \{0\}, \cdot_{11})$ odrediti red svakog elementa i generatore grupe.

Kombinacija 20.

1. Izračunati vrednost $f_2(2, 2)$ aritmetičke funkcije $f_2(x, y) = x \cdot y$ ($f_2(x, 0) = 0$), ukoliko pretpostavimo da je data aritmetička funkcija $f_1(x, y) = x + y$.

2. Primenom pravila izvođenja rezolucija iz sledećeg skupa sastavaka:

$$\mathcal{S} = \{\neg A(x, y) \vee A(y, x), \neg A(x, y) \vee \neg A(y, z) \vee A(x, z), A(x, f(x))\}$$

izvesti sastavak $A(x, x)$.

3. Na slici je prikazan HASSEov dijagram $\mathcal{S}$ -mreže (A, ρ) , gde je skup $A = \{0, a, b, c, 1\}$. Formirati odgovarajuću $\mathcal{A}$ -mrežu.

